

Lokale Inclusie Agenda 2020 Gemeente Aa en Hunze

Datum: december 2019
Status: concept

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Inclusie.....	3
3.	Kaders	4
4.	Onderzoek	5
5.	Hoe te komen tot een Lokale Inclusie Agenda?	8
6.	Lokale Inclusie Agenda 2020	9

1. Inleiding

In een Lokale Inclusie Agenda wordt een plan van aanpak beschreven over hoe de gemeente Aa en Hunze gaat werken aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In deze notitie leest u wat wij onder inclusie verstaan en welke keuzes we maken met betrekking tot de doelgroep. In hoofdstuk 3 worden de kaders geschetst. In hoofdstuk 4 wordt het onderzoek door Zorgbelang Drenthe toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt het proces beschreven om tot een invulling van de Lokale Inclusie Agenda te komen. De Lokale Inclusie Agenda voor 2020 voor Aa en Hunze wordt in hoofdstuk 6 gepresenteerd.

“Het begint bij ieder persoon zelf of je er aandacht voor hebt of je er iets mee doet.”

“Maatwerk, daar zijn we goed in bij Aa en Hunze. Ook bij Werkplein.”

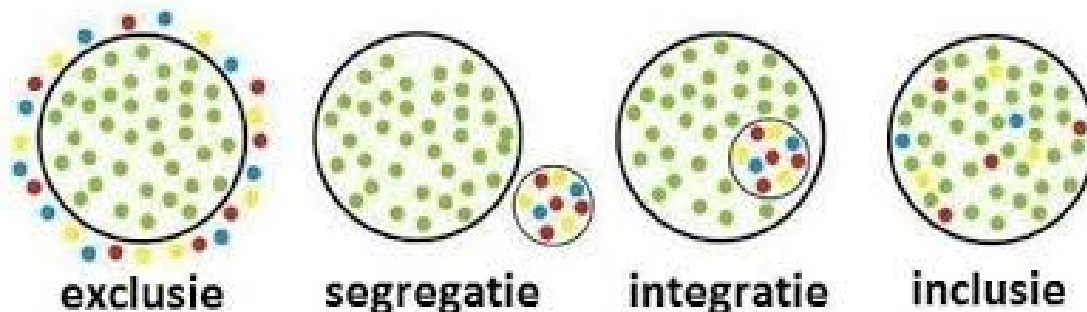
“Genderneutrale toiletten zou wel iets zijn.”

“Naoberschap is term die wel veel wordt gebruikt, maar is geen garantie dat er aandacht is voor mensen die niet zo makkelijk mee komen.”

2. Inclusie

Een inclusieve samenleving is een samenleving waar iedereen tot zijn recht kan komen. Het maakt niet uit welke culturele achtergrond, gender, leeftijd, talenten of beperkingen iemand heeft.

Iedereen neemt op een gelijkwaardige manier deel aan de maatschappij. Mensen worden aangesproken op hun mogelijkheden, niet op hun beperkingen.¹

Voor het thema inclusie sluiten we aan bij het geformuleerde effect voor de samenleving:

“Inwoners nemen zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deel aan de samenleving”
met als doelstelling dat inwoners en organisaties zich betrokken en gehoord voelen.

Aa en Hunze is ook regenbooggemeente en dementievriendelijke gemeente. We kiezen er dan ook voor om een bredere definitie te hanteren dan het VN-verdrag dicteert. Wanneer we ons beperken tot enkel mensen met een handicap, sluiten we hierbij een brede groep inwoners uit. Dit kan in onze ogen niet de bedoeling zijn wanneer we spreken over een inclusief Aa en Hunze. Meedoen moet voor iedereen mogelijk zijn!

¹ Bolsenbroek en van Houten, Werken aan een inclusieve samenleving, goede praktijken (2010)

Tot standkoming onderliggend stuk

In december 2018 is de werkgroep “Onbeperkt Meedoen” samengesteld met diverse ervaringsdeskundigen. In de werkgroep zijn vertegenwoordigd: inwoners, Adviesraad Sociaal Domein, medewerkers gemeente, medewerker Attenta. De werkgroep denkt mee over en doet mee aan de uitvoering van het VN-verdrag in Aa en Hunze.

Zorgbelang Drenthe is gevraagd onderzoek te doen naar hoe de gemeente Aa en Hunze op dit moment de toegankelijkheid vorm geeft. Op basis van deze nulmeting kan planmatig een lokale inclusie agenda opgesteld worden. Zorgbelang Drenthe heeft een breed netwerk onder de lokale doelgroep en beschikt over ervaring met het uitvoeren van soortgelijke onderzoeken. Zorgbelang Drenthe is ondersteund door de werkgroep “Onbeperkt Meedoen”. De werkgroep is actief betrokken in het gehele proces. Gedurende het onderzoek zijn ervaringsdeskundige inwoners betrokken. Inwoners zijn uitgenodigd om samen met vertegenwoordigers uit het verenigings- en bedrijfsleven, ambtenaren en raadsleden te participeren aan het onderzoek. Op deze wijze werd al in de onderzoeksfase draagvlak gecreëerd voor de Lokale Inclusie Agenda.

3. Kaders

In dit hoofdstuk beschrijven we overwegingen en kaders die we als uitgangspunten voor de te ontwikkelen Lokale Inclusie Agenda gebruiken.

VN-verdrag “Onbeperkt Meedoen”

Het VN-verdrag “Onbeperkt Meedoen” over de rechten van mensen met een handicap is in juli 2016 geratificeerd door de Nederlandse regering. Het verdrag moet zorgen voor een betere positie van mensen met een beperking in de samenleving. Gemeenten hebben de opdracht om een Lokale Inclusie Agenda te maken. Belangrijk hierbij is dat gemeenten dit samen met ervaringsdeskundigen uit de eigen gemeente doen. Het belangrijkste uitgangspunt van het VN-verdrag luidt: ‘Niets over ons, zonder ons’.

Collegeprogramma “Samen Doen”

In het collegeprogramma ‘Samen doen’ 2018-2022 is opgenomen: We vertalen het VN-verdrag betreffende rechten van personen met een handicap naar ons gemeentelijk beleid en leggen daarbij de verbinding met de Global Goals.

Global Goals

Aa en Hunze is een Global Goals gemeente. Global Goal 10 is beschreven als “ongelijkheid verminderen”. Dit gaat bijvoorbeeld over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen, gelijke kansen scheppen, ordelijke, veilige en verantwoorde migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken.

Adviesraad Sociaal Domein Aa en Hunze

De Adviesraad Sociaal Domein Aa en Hunze heeft op 12 juli 2018 het advies gegeven om de implementatie van het VN-verdrag met voortvarendheid ter hand te nemen. Het college heeft hierop aangegeven dat de gemeente in beeld gaat brengen welke zaken al geregeld zijn en welke zaken vragen om nieuw beleid of maatregelen. Op basis van een nulmeting weten we met welke zaken we binnen onze gemeente aan de slag moeten. De adviesraad is gevraagd om hierin samen op te trekken.

Motie “Uitvoering VN-Verdrag inzake mensen met een handicap”

Tijdens de begrotingsvergadering van 8 november 2018 is de motie ‘Uitvoering VN-Verdrag inzake mensen met een handicap’ van PvdA en GroenLinks overgenomen door het college. Het college heeft toegezegd dat de inventarisatie in 2019 wordt uitgevoerd. De actiepunten komen terug in de Lokale Inclusie Agenda waar in 2019 een begin mee gemaakt zal worden.

Rol van gemeente Aa en Hunze

De gemeente richt zich vanuit haar regierol meer op de wat-vraag, de monitoring en evaluatie. De gemeente krijgt hiermee meer een signalerende (wat zijn de opgaven) en faciliterende functie. De organisatie (hoe-vraag) wordt meer bij de samenleving (inwonersinitiatieven) en het voorliggend veld belegd. Waar nodig kan de gemeente bijsturen op resultaten en kwaliteit. De gemeente faciliteert dat wat nodig is. We zetten meer in op het versterken van de kracht van de samenleving zodat inwoners meer oog en oor hebben voor elkaar en meer tevreden zijn. Er is een betere samenwerking in het sociaal domein, mede door het integraal werken en vertrouwen in elkaar.

Beleid

Onder beleid wordt verstaan het aangeven van de richting en de middelen waarmee gestelde maatschappelijke en organisatie doelen gerealiseerd kunnen worden binnen een gestelde periode. De gemeente ontwikkelt beleid op basis van trends en ontwikkelingen in de samenleving en/of aanpassingen in de wet- en regelgeving. Monitoring is een belangrijk onderdeel bij het ontwikkelen of doorontwikkelen van beleid. Hierdoor kan beleid ook worden ingezet als een sturingsinstrument. Voor de gemeente Aa en Hunze is het van belang dat beleid in co-creatie, integraal en ontschot wordt ontwikkeld. Op die manier wordt het nieuwe beleid gedragen in plaats van opgelegd, wat ten goede komt aan het beoogde effect.

4. Onderzoek

Zorgbelang Drenthe is gevraagd de nulmeting uit te voeren. Er is uitgebreid gesproken met medewerkers van de gemeente, Attenta, Impuls, Werkplein Drentsche Aa en onderwijs. Tijdens vier avonden is gesproken met inwoners, vertegenwoordigers uit het verenigings- en bedrijfsleven en raadsleden. Ook de aanbevelingen uit het eindrapport² zijn besproken met inwoners, waarna deze inwoners een rangschikking van de concrete onderwerpen uit het eindrapport hebben gemaakt. Een samenvatting van de resultaten wordt hier weergegeven, voor een uitgebreide beschrijving verwijzen we naar het eindrapport.

Resultaten en aanbevelingen

Binnen de gemeente Aa en Hunze is tot nu toe onvoldoende aandacht geweest voor inwoners met een beperking. De gemeente wordt wel gezien als een gemeente waarin veel mogelijk is. Wanneer een probleem zich aandient, is iedereen bereid om mee te denken en te werken aan een oplossing. Dat is positief, veel is mogelijk. Het gevaar is dat zij die er minder toe in staat zijn hun stem te laten horen, onvoldoende gezien of gehoord worden.

De enige manier om dit probleem te ondervangen is door interne procedures zo in te richten dat de stem van degenen die niet zelf bij machte zijn om zich te laten horen wel een plek krijgt. Dit kan door ervaringsdeskundigen in te zetten in alle fases van plan- of beleidsvorming en bij de uiteindelijke uitvoering. Deze suggestie die zowel door inwoners als door medewerkers van de gemeentelijke organisatie(s) gedaan is.

Tegelijkertijd is het noodzakelijk te werken aan bewustwording bij inwoners, ondernemers en

² Zorgbelang Drenthe, Aa en Hunze toegankelijk?! Eindrapport (2019)

medewerkers van de gemeente (en aan de gemeente gelieerde organisaties). Dit is nodig omdat er niet altijd een automatisch gevoelde noodzaak is te achterhalen of dat wat wordt bedacht, geschreven of gedaan, past en te begrijpen is voor de mensen die het vaak aangaat: zij die niet de gemiddelde inwoner zijn. Dit betekent dat de gemeente, ondernemers en verenigingen de beweging naar buiten moet maken: inwoners opzoeken, het gesprek aangaan en hen betrekken bij de onderwerpen die hen aangaan.

Top 3

De top 3 van de door inwoners gerangschikte aanbevelingen is hieronder weergegeven, de overige onderwerpen zijn in gerangschikt volgens de vier pijlers uit de quickscan inclusief beleid van Zet.

1. Klankbord / panel vormen bestaande uit 'ervaringsdeskundige inwoners':
 - a. Belangrijk dat alle leeftijden vertegenwoordigd zijn;
 - b. Een zo divers mogelijke groep samenstellen;
 - c. Eventueel ook mantelzorgers die op kunnen komen voor belangen van mensen met beperking die niet zelf zitting kunnen nemen in een klankbord / panel.
- 2) Bewustmakingsprogramma:
 - a. Niet alleen intern bij de gemeente, ook medewerkers van openbare gebouwen etc.
- 3) Tekortkomingen aan gebouwen met openbare functie aanpakken.

ALGEMEEN	
Bewustwording	Bewustwordingsprogramma opzetten
	Inwoners, ambtenaren, raadsleden laten ervaren hoe het leven met een beperking is
	Actief aandacht vragen voor het onderwerp, bv door gebruik social media en Schakel
	Handhaving gebruik invalidenparkeerplaatsen
Toegankelijkheid (algemeen)	Bij evenementen toegankelijk invalidentoilet verplichten
	Maak gemeentehuis toegankelijker voor mensen met een beperking: stoel bij balie, locatie invalidenparkeerplaats
	Gemeentelijke informatievoorziening toegankelijker maken (website, brieven)
	Betrek ook de sociale toegankelijkheid
	Neem de inventarisatie van onveilige (verkeer)situaties in de openbare ruimte op in de beleidscyclus of werkagenda en stel een plan op om deze situaties veilig te maken voor alle verkeersdeelnemers.
	Neem de inventarisatie van de toegankelijkheid van alle publieke gebouwen in de gemeente op in de beleidscyclus of werkagenda en stel een plan op om benodigde aanpassingen te doen.
	Neem bij (ver)bouwplannen toegankelijkheid als uitgangspunt en breng de gemeentelijke (bouw)verordening hiermee in overeenstemming.
	Stimuleer ondernemers, verenigingen en privépersonen het gemeentelijke toegankelijkheidsbeleid na te volgen.
Beleidsvorming	Toets alle voornemens en beslissingen en stel vast of zij recht doen aan het VN-verdrag

	Integreer dit in de besluitvorming, beleidscycli en werkprocessen binnen de gemeente en de gemeenteraad
Participatie	Stimuleer toegankelijkheid van evenementen middels het vergunningenbeleid
Veiligheid	Bewustwordingsprogramma gedrag

WMO	
Voorzieningen	Breng onafhankelijke clientondersteuning onder de aandacht Aandacht voor laaggeletterdheid
Vervoer	Zie er erop toe dat inwoners zich binnen de gemeente kunnen verplaatsen. Breng de verschillende mogelijkheden onder de aandacht
Activiteiten en diensten	Bied inwoners met een hulp- of informatievraag een laagdrempelig, zichtbaar, lokaal loket of aanspreekpunt.

JEUGD	
Ondersteuning	Aandacht voor eenzaamheid onder jongeren Aandacht voor overgang 18- 18+
Beleid	Betrek ook jongeren bij beleidsontwikkeling
Passend onderwijs	Zie er erop toe dat voor alle inwoners passend onderwijs beschikbaar is.

ARBEID	
Arbeidsmarkt	Creëer (beschutte) werkplekken
Ondersteuning arbeidsgehandicapten	Stimuleer ondernemers mensen uit de doelgroep aan te nemen

5. Hoe te komen tot een Lokale Inclusie Agenda?

VN Panel / klankbordgroep samenstellen

Tijdens de presentatie van de onderzoeksresultaten hebben 7 ervaringsdeskundige inwoners aangegeven graag de werkgroep Onbeperkt toegang aan te willen vullen. Extra aanvulling blijft wenselijk, zodat er een bredere basis ontstaat en de werkgroep minder kwetsbaar is.

Prioriteiten stellen

Een eerste taak voor de werkgroep is het samenstellen van onderwerpen waar in 2020 aandacht aan besteed zal worden. Welke quick-wins zijn er, welke onderwerpen zorgen voor een gedegen basis waarop verder gebouwd kan worden? Uiteraard zal er ook aan de overige onderwerpen gewerkt worden, de verschillende onderwerpen raken immers meerdere thema's uit het onderzoek. De focus zal echter bij de gekozen onderwerpen liggen.

Uitvoering Lokale Inclusie Agenda

Zodra de onderwerpen op de Lokale Inclusie Agenda zijn vastgesteld door de raad, zal een uitvoeringsprogramma opgesteld worden. Duidelijk wordt welke teams / ambtenaren welke thema's samen met de werkgroep, organisaties en inwoners zullen oppakken en een plan van aanpak zullen opstellen. De werkgroep zal als betrokken partner en procesbewaker betrokken zijn.

Evaluatie

De lokale inclusie agenda is een dynamisch geheel. Er zal in eerste instantie prioriteit gegeven worden aan de geprioriteerde onderwerpen. Mocht na verloop van tijd blijken dat andere onderwerpen aandacht vragen, kunnen deze onderwerpen ook opgepakt worden. Jaarlijks vindt een evaluatie van de huidige lokale inclusie agenda plaats en worden de onderwerpen voor het volgende kalenderjaar vastgesteld.

6. Lokale Inclusie Agenda 2020

In dit hoofdstuk staan de onderwerpen genoemd waar in 2020 de aandacht naar uit zal gaan. Focus zal hierbij liggen op de vergroten van de bewustwording, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. Pas wanneer inclusie onderkend en gedragen wordt, kunnen vervolgstappen succesvol ondernomen worden. Ambities van de werkgroep staan onder de agenda voor 2020 benoemd.

Werkgroep inclusie	Termijn
Creëer een vertegenwoordiging vanuit verschillende doelgroepen binnen de werkgroep	Doorlopend
Tijdelijke ondersteuning van mensen met een specifieke achtergrond indien nodig.	Indien gewenst

Bewustwording	Termijn
Thema inclusie bespreken in het Directie / Teamleiders overleg ☑ Akkoord met voorstel om medewerkers te informeren via teamoverleggen en vroegtijdig bij nieuw beleid kijken welke rol de werkgroep kan en wil hebben	Q1
Vanuit werkgroep inclusie aansluiten bij de teamoverleggen van de gemeentelijke organisatie	Q1, Q2
Vanuit werkgroep inclusie aansluiten bij gelieerde partijen, te denken valt aan Attenta, Impuls, etc.	Q3, Q4
Lunch in het donker	Week van de toegankelijkheid
Inwoners, ambtenaren, raadsleden laten ervaren hoe het leven met een beperking is	Week van de toegankelijkheid
Opzetten communicatie agenda om actief aandacht te vragen voor het onderwerp, bv door gebruik social media en Schakel	Q1
Uitvoering communicatie agenda	Doorlopend

Fysieke toegankelijkheid / Tekortkomingen aanpakken voor gebouwen met een openbare functie	Termijn
Betrek werkgroep inclusie bij totstandkoming ontwikkelingen (in afstemming met team Ruimtelijke ontwikkeling)	Doorlopend
Toegankelijkheid stembureau's afstemmen nav de rapportage van PvdA	Q3
Idee: in Tynaarlo heeft een stagiair een inventarisatie gemaakt van de tekortkomingen van publieke gebouwen	

Toegankelijkheid (gemeentelijke) website	Termijn
Betrokkenheid van de werkgroep inclusie bij verbeteringen gemeentelijke website	Q1, Q2
Bespreekbaar maken toegankelijkheid websites aan gemeente gelieerde instanties	Q3

Vrijtijdsbesteding	Termijn
Toegankelijkheid evenementen - vergunningenbeleid	Q3
Toegankelijkheid openbare toiletgelegenheden	Q3
App Hoge nood voor Aa en Hunze vullen	Q2

Laaggeletterdheid	Termijn
Week van de alfabetisering	Q3

WMO	Termijn
Vervoer moet toegankelijk zijn voor iedereen	Q2
Breng de mogelijkheid van onafhankelijke cliënt ondersteuning onder de aandacht.	Q2, Q3

Jeugd	Termijn
Problematiek overgang 18 – 18+ in kaart brengen	Q3
Eenzaamheid als thema	

Quickwins (andere naam is passender)	Termijn
Toegankelijkheid gemeentehuis (stoel bij balie, invalidenparkeerplaats)	ZSM
Toegankelijkheid invalidentoilet bij avondopenstelling	ZSM
Ondertekening manifest iedereen doet mee	ZSM

Ambities 2021 en verder

Uit het onderzoek van Zorgbelang Drenthe zijn een heel aantal mooie punten naar voren gekomen waar we graag mee aan de slag zouden gaan. Zoals benoemd zal de focus in 2020 liggen op het bevorderen van de bewustwording. Pas wanneer hier stappen in genomen zijn, kunnen onderstaande punten opgepakt worden.

- * Toegankelijkheid woonomgeving
- * Publiek Vervoer
- * Passend onderwijs
- * Arbeid
- * Neem de inventarisatie van de toegankelijkheid van alle publieke gebouwen in de gemeente op in de beleidscyclus of werkagenda en stel een plan op om benodigde aanpassingen te doen.
- * Neem bij (ver)bouwplannen toegankelijkheid als uitgangspunt en breng de gemeentelijke (bouw)verordening hiermee in overeenstemming.
- * Stimuleer ondernemers, verenigingen en privépersonen het gemeentelijke toegankelijkheidsbeleid na te volgen.